

Teatrul în secolul al XX-lea

Inceputurile teatrului postmodern sunt fixate în perioada anilor 1960, o dată cu dezvoltarea artei interpretative, cu acele happenings, spectacole, combinații teatru-dans. Una din direcțiile teatrului din acel timp și de mai târziu a căutat să elibereze spectacolul de subordonarea degradantă față de textul preexistent.

Teatrul postmodern de genul celui scris de Robert Wilson, se caracterizează prin disponibilitate, prin disprețul manifestat pentru succesul său sau pentru textul care garantează supraviețuirea și repetabilitatea cu prețul paralizării spontaneității sale.

Urmand această estetică a efemerului, ceea ce contează nu sunt calitățile memoriei și repetabilității, ci calitățile eliberatoare ale caracterului nemediat al unicității. Singura amintire pe care cineva o poate păstra este cea a percepției.

Într-un studiu scris de Antonin Artaud, teatrul este văzut ca o formă colonizată depozată, dominată, de limbaj. Artaud susține că teatrul trebuie să se exprime prin propriul său limbaj, esențial teatral, limbajul luminii, culorii, mișcării, gestului și spațiului. Aceasta nu înseamnă că limbajul ar trebui izgonit din teatru, deși Artaud apreciază o “revenire la teatrul popular, primar, simțit și trăit de spirit fără nici o mediere”. Limbajul trebuie să comunice mai degrabă sunete și senzații pure.

“Theater of Images”, definește de-teatralizarea, exprimând calități picturale și sculpturale ale spectacolului modern: “similar picturii moderne, “teatrul de imagini” este atemporal, abstract și prezentational....Aplatizarea imaginii, la fel ca și în pictură, constituie o trasatură specifică “a teatrului de imagini”. Artă spectacolului concluzionând, pune accent pe aplatizare și abstract.

Tendința postmodernă a teatrului contemporan în desființarea exuberantă a oricărui gen de coerență, subiect, personaj, décor. Imaginile picturale sunt plasate în prim-plan, scotând în evidență faptul că teatrul postmodern creează “tipare în spațiu”, “imagini-reprezentări” și “tablouri”.

Alte forme de teatru postmodern își au punctul de plecare în distanțarea față de teatrul pur promovat de Artaud.

Opera lui Artaud este interpretată ca o luptă disperată împotriva logocentrismului, adică a încrederii în posibilitatea ca gândirea să se materializeze pe deplin în limbaj. “Teatrul cruzimii” artă a diferenței și risipirii fără nici o economie, fără rezerva, fără nici un castig, fără trecut”.

Teatrul clasic lasa senzatia prezentei prin transformarea teatrului intr-o prefigurare a unui adevar ideal; teatrul isi recunoaste natura decazuta, secundara. In context modern, absurdul inseamna ridicol, nefiresc, hilar, contrar ratiunii si bunului simt. Autorii „teatrului absurdului” erau preocupati de omul dezorientat si singur intr-un univers lipsit de sens.

Dramaturgii preocupati de teatrul absurdului au locuit in special in Franta desi nu toti erau de origine franceza: Samuel Beckett era irlandez; Eugene Ionesco s-a nascut dintr-un tata roman si o mama frantuzoaica; Arthur Adamov era de origine rusa. Temele sale predilecte sunt lipsa de sens a existentei, golul sufletesc,dezarticularea limbajului, incomunicarea, claustrarea, acapararea omului de automatisme si stereotipii, sugerandu-se imposibilitatea de a iesi din acest impas. Teatrul absurdului a avut un impact considerabil asupra evolutiei artei dramatice, innoindu-i radical mijloacele de expresie si largindu-i universul tematic.

În anii '50, se remarcă apariția teatrului absurd, reprezentat de Samuel Beckett, Arthur Adamov, Eugen Ionescu, personajul dramatic fiind surprins în meditația asupra lumii, problematizând asupra statutului existențial. Așadar, referentul ontologic devine fundamental pentru literatura dramatică absurdă. O altă trăsătură o constituie percepția existenței umane ca o trecere spre moarte, vidul ontologic fiind o temă specifică acestei direcții, căreia i se adaugă și motivul *angoasei* și al *alienării*.